

Delavska Pravica

Glasiło krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo || Posamezna številka Din 1'—, ~ Cena: za 1 mesec Din 4'—, za četrt leta Din 10'—, za pol leta Din 20'—; za inozemstvo Din 7'— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru || Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Divide ed impera!

Ta rimski izrek, ki pomeni po naše: Razcepi jih, da jih boš lahko vladal, so si nadeli naši meščanski voditelji in voditeljski kot geslo v socialni politiki. Delavstvo se prebujajo in vstaja. V svoji zavesti, da samo enotna in neodvisna delavska organizacija more rešiti delavstvo in ves družabni red, ki je v razsulu, postaja delavstvo odločilna sila v naši družbi. To pa vzbujajo strah meščanskim pridobitnim krogom, ki slutijo, da jim zmanjkuje tal pod nogami in da jim lezejo vajeti iz rok.

Zato skušajo na vse načine, svobodne delavske organizacije uničiti in delavstvo preslepiti in jih razcepiti. Enkrat nas denuncirajo kot komuniste, drugič, da smo proti katoliški cerkvi in veri in nato zopet, da smo premalo nacionalni. Še ni dolgo tega, ko so ustanovili novo delavsko organizacijo in so zagnali v katoliško javnost klic, da je bila nova, posebna delavska organizacija zato potrebna, ker JSZ koketira z marksizmom, ne spoštuje papeževih okrožnic in je sploh postala v verskem oziru tako rekoč mlačna, neopredeljena. Zapisali so celo, da je današnji čas podoben Mahničevemu, da je treba reči: ali — ali in da tretje poti ni. Rim ali Moskva.

Če ne bi človek poznal ljudi, ki so metali v svet taka gesla, bi po njihovih besedah sodil, da bo res vstala nova Mahničeva doba in da bo slovensko katoličanstvo doživelo prerod, ki je res potreben v današnjih časih. Vsega tega pa ni bilo. Doživeli smo pač obrekovanje JSZ, koketiranje z delavskimi bataljoni, boj proti »delamržežem« in končno še pooblastilo, da naj se osnujejo enotne vsedrjavne in prišilne delavske strokovne organizacije in oblastveno reševanje mezdnih sporov, tako kot v fašistični Italiji in Nemčiji. Kdor bi pa proti temu nastopil, bi bil proti papeževim socialnim okrožnicam in bi koketiral z marksizmom. Na ta način si je nova »delavska« organizacija utirala pot med slovenskim katoliškim ljudstvom.

Prejšnjo nedeljo so pa ustanovili v Beogradu še eno delavsko strokovno organizacijo, in sicer delavsko strok. organizacijo JRZ, ki ima namen, zbrati nacionalno delavstvo in ga organizirati na podlagi narodnega edinstva in rešiti vpliva vseh internacionalnih organizacij. Ta organizacija ima namen tudi v delavskih strokovnih organizacijah pomesti s pokrajinskim separatizmom, odpraviti zveze delavskih organizacij z internacionalnimi organizacijami in organizirati delavstvo brez ozira na versko in svetovno nazorno prepričanje samo v smislu načela nacionalnega edinstva v naši državi.

Dobili smo tedaj v kratkem času dve novi delavske organizaciji, ki si med seboj v bistvenih načelih nasprotujeta. Organizacija »Združenih delavcev« je radikalno katoliška in torej po svojem duhu internacionalna organizacija, gradi svoj program izključno na papeževih socialnih okrožnicah in so ji verska načela o socialnem programu prva in bistvena točka, zato je njen boj napreren proti delavskim organizacijam, ki hočejo delati proti ali mimo načel katoliške cerkve. V tem svojem boju ne poznajo kompromisa, zato napadajo tudi tiste, ki sicer ne delajo niti proti niti mimo papeževih okrožnic, pa vendar le katolištvo premalo poudarjajo, kadar gre n. pr. za to, ali naj imajo delavci v neki tovarni po Din 3.25 ali Din 3.50 na uro in v podobnih primerih.

Druga, še novejša delavska strokovna organizacija JRZ pa pravi, da spadajo pod njeno okrilje katoličani, pravoslavni, mohamedanci, protestantje, taki, ki imajo vero in taki, ki je nimajo, da je pri delavstvu glavno nacionalno in ne ver-

sko vprašanje. Na svojem zborovanju v Beogradu niso papeževih okrožnic nič omenili, pač pa so se izrekli proti vsem internacionalnim vplivom v naše delavske vrste.

To ni čudno, da meščanski voditelji tako hitro ustanovljali nove delavske organizacije in da se te novo ustanovljene organizacije po svojih programih tako zelo ločijo. Čudno je pa — seveda če mislimo samo na to, kar ti ustanovljavci govore — da so pri ustanovitvi strokovne organizacije JRZ sodelovali tudi ljudje, o katerih vemo, da spadajo med duševne očete organizacije Združenih delavcev. Kako je to mogoče, da je nekdo v eni organizaciji za radikalno katoličanstvo, v drugi pa za versko strpnost, torej mlačnost; v eni za internacionalizem, v drugi za nacionalizem;

JSZ za svobodne delavske organizacije

V času tečaja v Ljubljani se je vršila v organizacijskih prostorih seja širšega načelstva JSZ. Ta zelo važna seja se je vršila obe nedelji. Dočim je bil prvi del seja izčrpan s poročili vodstva in tajnikov organizacije, je bil drugi del seja zadnjo nedeljo posvečen tekočim vprašanjem organizacije in njenemu podrobnemu delu.

Seja je pretresla prav vsa vprašanja, ki se tičejo organizacije tako v organizatoričnem, strokovnem in idejnim delu, posebno na zadnje dogodke, ki prav živo zadevajo JSZ. Vsi padeželski člani so prav živahno posegali v razgovor in pokazali vse svoje zanimanje za razvoj in delo JSZ.

Posebno pozornost je vzbudila med člani načelstva tudi najnovejša vest iz Beograda o ustanovitvi nove delavske organizacije, takozvane delavske sekcije JRZ, pri kateri glasom poročil sodeluje

v eni obsoja vsakogar, ki v socialnih stvareh ne poudarja povsod papeževih okrožnic, v drugi pa v svojem programatičnem govoru papeževih okrožnic niti ne omeni.

Tudi temu se ne čudite, tovariši. Socialni programi so danes meščanskim voditeljem samo kom papirja. Enkrat porablajo vero, drugič nacionalizem, hočejo pa vedno eno in isto: **Razcepiti in oslabiti delavstvo in ga stlačiti pod svoj klobuk. Polna usta so vedno praznih rok. Zato imamo vedno več »socialnih« programov in »delavskih« organizacij, delavci pa imajo zmerom manj dela in kruha.** To je tako kot z materinskimi dnevi, čim več jih je, tem manj imajo matere dati v lonec za svoje otroke. Meščanstva ne bodo zato rešili niti materinski dnevi niti delavske organizacije.

tudi g. minister dr. M. Krek. O tej točki se je razvila daljša debata, v katero so precej ostro posegli prav vsi člani načelstva. Posebno padeželski člani načelstva so zelo podčrtali svoje mnenje in s tem poudarili vtis delavstva, ki ga je ob tej priliki dobilo. Eden izmed njih je stavil sledečo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta:

»Obsojamo vsako cepljenje delavskih vrst, ki ne izvira iz volje in zahtev delavstva samega po njih svobodni odločitvi. Še v večji meri in z vso odločnostjo pa se bomo borili proti vsakemu poizkusu, da bi se ustvarjale kakršnekoli prisilne delavske strokovne organizacije. V prepričanju, da morejo delavstvu služiti pravilno le svobodne strokovne organizacije, smo uverjeni, da bo tudi vse ostalo delavstvo stalo z nami solidarno in enotno v obrambi teh osnovnih pravic.«

Letošnji tečaj JSZ končan

V nedeljo se je nadaljeval drugi del tečaja Jugoslovanske strokovne zveze. Udeležili so se ga razen par zastopnikov oddaljenih skupin vsi tečajniki. Izostali so se radi preoddaljenosti opravičili.

Tečaj je tudi to nedeljo potekel v najlepšem redu. Vsem posameznim predavateljem so tečajniki sledili z velikim zanimanjem. Pa saj so predavanja po svoji važnosti to tudi zaslužila. Prvo predavanje je bilo o varnostnih napravah in higijeni v obratih, drugo o tuberkulozi. Tema dvema, ki sta bili zelo važni iz vsakdanjega praktičnega življenja in sta se predvsem dotikali življenjske varnosti delavstva, je sledilo predavanje o slovenski gospodarski politiki. Predavatelj je prav nazorno pokazal njene hibe in tudi pot, po kateri se mora slovenska gospodarska politika preusmeriti, da bo v korist slovenskemu delovnemu ljudstvu. Predavanje o delavskem zavarovanju v praksi je bilo podkrepjeno s statističnimi podatki in pokazalo naše zavarovanje v pravi sliki. V tem oziru bo nujno potrebna marsikaka preuredba, da tudi to zavarovanje končno ne pride v prav tako težak položaj kot je že rudarsko in kovinarsko. Predvsem pa je treba v vodstvo tako važnega zavoda poslati prave delavske zapužnike, v prvi vrsti seveda izvoljene, do tega časa pa vsaj zastopnike delavskih organizacij. Popoldanski program tečaja sta končno zaključili predavanja o vplivu tiska na politiko, gospodarstvo in javno mnenje ter predavanje o vzgoji in delavski kulturi.

Vsa predavanja so docela izpolnila želje tako prireditelje JSZ, kakor tudi tečajnikov. Bila so vzeta iz najnujnejše strani našega kršč. del. gibanja. Po vsebini predavanj so vsi govorniki svojo nalogo izpolnili v polni meri. Celoten tečaj, kakor vsak predavatelj posebej, je nudil tečajnikom sliko današnjega življenja tako kot je. Bodisi iz praktičnega

dela tvarine ali pa iz idejnega so dobili tečajniki novih pobud v svojem udejstvovanju.

Dveurna debata, ki je sledila zadnjemu predavanju, je bila dokaz, da so tečajniki točno sledili predavanjem tečaja in pravilno razumeli njegov namen in pomen. Le-ta je bila tako na višku, da je pokazala vso zrelost naših vrst.

Z letošnjim tečajem smo lahko vsi zadovoljni, tako prireditelja in tečajniki kot predavatelji. Zopet je napravila JSZ velik korak naprej in ni se ji bati bodočnosti. Zreli, odločni in samozavestni njeni člani so kovači boljše delavske bodočnosti in lepših dni slovenskega naroda.

Zapostavljanje Slovenije

Na občnem zboru Zveze industrijcev so obravnavali tudi važno vprašanje dobav našim premovalnikom. Ugotovili so, da se **sistematično demontira slovenska industrija**. Udarjeni sta predvsem železna in rudarska industrija. Dne 26. marca je prometni minister dr. Mehmed Spaho izjavil v senatu, da iz splošnih državnih interesov ne more odobriti, da bi se priznali slovenskim premovalnikom pri železniških premovalnih dobavah isti kontingenti kakor dosedaj. To stališče prometnega ministra je za nas popolnoma nemogoče in nesprejemljivo, ker pomeni, da se hoče nekatere pokrajine

Za timoški basen, za hrvatske premovalnike ni nobenih zmanjšanj dobav,

Prav taki poskusi se nam obetajo s premeštvitvijo železniških delavnic iz Maribora in s povečanjem železarne v Zenici. V zadnjem času so dobile deputacije rudarjev iz Zagorja, kovinarjev

Za obstoj slovenskih kovinarjev

Zenica — Jesenice

Skoraj neopaženo sem odšel z deputacijo v Belgrad. To neopažanje se mi je zdelo v enem oziru prav, misleč si, saj bo še itak prezgodaj zvedeti, ako se bo moralo načeti vprašanje zmanjšanja obratovanja pri KID na Jesenicah. Vem pozitivno, da dan za dnevom trkajo na vrata raznih funkcionarjev ljudje s ceste, naj se jim preskrbi delo pri železarnah KID. Po sedanjem gledanju zaposlenosti in delavnosti pri podjetju je soditi, da bi se jih še mnogo dalo zaposliti, tudi oni, ki nimajo zaslužka. In sedaj? Zenica! Pozabiti ne smemo, da to ni nič novega. To vprašanje se je pričelo pred 10 do 12 leti na merodajnih mestih močno poudarjati, kar je tudi takratno glasilo »Pravica« prinesla več člankov v obrambo jeseniškega delavstva. Iz kakšnih razlogov se je vse to preseljevanje opustilo, mi je neznano, vem le toliko, da se je obratovalo v Zenici, pa je s parkratnim ponovnim obratovanjem zopet obstalo. Podjetje je delniška družba. Večino delnic ima država in bo po izjavi, ki smo jo dobili, država tudi večino delnic obdržala. Še pred našo deputacijo je časopisje poročalo, da misli Zenico kupiti znani veleindustrijec Krupp ter jo preurediti v moderno železarno. Ako bi se to res zgodilo, je brez dvoma zelo prizadeta tovarna KID in njeno delavstvo. Ker smo sklepali, da to ni le časopisna raca, pač pa resna nevarnost, in se nas je opozorilo tudi od druge strani, smo se odločili, da gremo v Belgrad po informacije na merodajna mesta.

Hoteli smo pred vsem zvedeti mnenje o zadevi Zenice naših slovenskih ministrov. Značilno je bilo za nas Slovence to, da so se v enem in istem času nahajale v Belgradu iz Slovenije tri deputacije: mariborska glede premestitve železniških delavnic, Trbovlje za večje naročilo premoža za državne železnice, Jesenice zaradi Zenice. Torej vse v škodo Slovenije. Naša deputacija, v kateri sta bila tudi gosp. kaplan Križman Andrej in gosp. A. Kuhar, uradnik KID, se je dobro pripravila na sprejem pri gg. ministrih, da jim točno predoči položaj delavstva na Jesenicah z ozirom na že obstoječe stanje, kakor tudi na gledanje, da bi postala Zenica z obratovanjem sličnih produktov nevarnost za obstoj tovarne na Jesenicah. Oba slovenska ministra sta deputacijo prijazno sprejela, ter pokazala tekmo razgovora vse razumevanje za slovenskega delavca.

G. minister Krek se je v nad enournem posvetovanju z nami izjavil sledeče:

I. Zenica ostane državna last in se je ne misli prodati v privatno last.

II. Zenica ne bo konkurenčno podjetje železarni na Jesenicah.

III. V Zenici se bodo v prvi vrsti delali izdelki, ki jih rabi država zase in morda še kaj, kar se dosedaj pri nas še ne izdeluje. Gotovo je, da bomo z vsemi močmi storili vse, da se našim Jesenicam z upostavitvijo ali preureditvijo Zenice ne škoduje.

Tudi pri g. ministru dr. A. Korošču smo obrazložili položaj jeseniškega delavstva v zvezi z modernizacijo Zenice. Tudi on je dal zagotovilo, da je nevarnost neupravičena in da naj se s to njegovo izjavo pomirimo. Izročil je tudi pozdrave jeseniškemu delavstvu.

Sprejel nas je nato še g. minister za šume in rude g. Jankovič in nam pri pojasnilu, ki smo ga mu dali, izjavil: nočemo ničesar napraviti v škodo vaših delavcev, ter jim povejte, naj bodo pomirjeni.

Napravili smo še nekaj intervencij pri gg. poslancih ter jih z zadevo seznanili. Pripominjam k vsemu temu. Z obnovitvijo in modernizacijo Zenice bi ne bila prizadeta samo železarna na Jesenicah in odvzet samo konsum našim tovarnam, pač pa pridejo v poštev tudi železarne v Štorah, na Muti in v Guštaju, ker bi ne zmogle te majhne tovarne nabavk, podraženih po dolgem transportu iz Zenice. V zavesti, da smo storili vse, kar je bilo mogoče, ter informirali vse merodajne činitele še o pravem času, naj nam bo v zagotovilo, da se bo za jese-

z Jesenic in železniških delavcev iz Maribora v Belgradu mnogo pomirljivih izjav in zagotovil, da se ni treba bati ničesar, od vsepovsod so odnesle najboljše vtise in obljube. Na drugi strani pa vidimo, da se dela na demontiranju naše industrije nezadržano naprej. Skrbi nas prihodnost. Ne bodo nas rešile obljube in zagotovila, dejanj hočemo!

niško delavstvo in industrijo storilo vse, da se jo zaščiti pred propadom.

Peter Arnež, član ban. sveta.

Vprašanje Zenice in razširitve njenega obrata postaja vedno bolj aktualno. Tako je o tej stvari vložil interpelacijo v senatu g. Hribar in zahteval pojasnila z ozirom na škodljivo ekspanzivnost sedanje nemške politike tudi za našo državo.

Občni zbor ljutomerskih viničarjev

Na praznik Marijinega Oznanjenja, 25. marca, se je v Ljutomeru vršil redni občni zbor Strokovne skupine viničarjev, katerega so se udeležili skoraj vsi člani in precejšnje število še neorganiziranih viničarjev. Zastopnike pa so poslale tudi skupine: Sv. Miklavž, Svetinje, Litmerk, Kapela in Maribor, katero je zastopal poleg JSZ tov. Peter Rozman iz Maribora.

V znak odobranja dela dosedanjega odbora je bil ponovno izvoljen stari odbor, le predsednik in podpredsednik sta zamenjala svoje funkcije in v namestništvo je bil izvoljen en nov, mlajši član, enako med zaupnike.

Po poročilih in volitvah je povzel besedo tov. Peter Rozman. V daljšem govoru je podal sliko današnjih razmer in naglašal, da je boj, ki ga bije danes delavstvo napram delodajalcem borba med delom in kapitalizmom. Z obžalovanjem je ugotavljal, da so si viničarji zadnja leta veliko svojih pravic — tako n. pr. glede podaljšanja delovnega časa in znižanje plač — tako rekoč sami zapravili zaradi nezavednosti, nesloge, neupravičenega strahu pred svojimi gospodarji in oskrbniki. S složnim nastopanjem bomo vzdržali kljub pritisku, ker imamo za to zakonito moč po viničarskem zakonu.

Rezultat volitev obratnih zaupnikov

Od Delavske zbornice smo prejeli in priobčujemo:

Dosedaj so znani rezultati volitev delavskih in nam. obratnih zaupnikov iz 162 podjetij. Kakor smo obveščeni, manjkajo podatki samo še iz treh manjših obratov, kar pa celokupnemu pregledu ne bo dalo drugo sliko. V teh podjetjih je bilo izvoljenih skupaj 727 zaupnikov in toliko namestnikov in sicer 635 delavskih in 74 nameščenskih. Radi lažjega razumevanja bomo njihovo organizacijsko pripadnost označili po barvah in pripadajo: rdečim 360, belim 173, neopredeljenim 62 in neorganiziranim 39.

Da bo pregled popoln, navajamo tudi zaupnike, izvoljene na podlagi rudarskega zakona in to v 22 podjetjih, v katerih je izvoljenih 80 zaupni-

Predsednik vlade je v svojem pojasnilu poudaril, da vprašanje Zenice ni mišljeno tako, da bi se ustvarilo iz nje kako konkurenčno podjetje slovenski železni industriji. Prav tako s Kruppovim koncernom ni nikakih dogovorov za eksploatacijo Zenice, pač pa bo ta tvrdka dobavljala stroje, ki so za modernizacijo tega podjetja potrebni.

Za delavstvo je predvsem tem važno samo eno. Delavstvo v Zenici si bo moralo priboriti in ustvariti enako delovne pogoje, kot jih imajo naši kovinarji. Le v tem slučaju bodo eni kot drugi varovani, da se jih ne bo izigravalo in potiskalo ob zid. Zato je slej ko prej čuvati organizirano silo, katero so si tekot let ustvarili jeseniški kovinarji.

Na koncu govora se je tov. Rozmanu zahvalil novoizvoljeni predsednik, ki je zatem zaprosil navzoče člane, da bi naj vedno in povsod podpirali v delu odbornike in zaupnike, kateri imajo samo toliko pravic kakor navadni člani, dočim pa dolžnosti mnogo več. Predlagana je bila resolucija, katero priobčimo v eni prihodnjih števil »Del. Pravice«.

Letošnji občni zbor ljutomerske skupine viničarjev je pokazal, da se viničarji zavedajo resnosti časa in položaja. Splošno se opaža, da se je začelo posebno med mlajšimi viničarji zanimanje za organizacijo, kar je razveseljivo in tudi nujno potrebno posebno tukaj v Ljutomeru, kjer organizacija doživlja najpogostejše napade od nam nasprotnih vinogradnikov. Toda, čim hujši bo pritisk, tem večji bo tudi odpor. Zadnji čas so se začeli priglašati k organizaciji tudi tisti viničarji, ki še dosedaj niso kazali zanimanja in ne čutili potrebe, da se nam pridružijo v borbi za kruh — in naše pravice.

Tovariši viničarji! Zavedajmo se, da je le organizacija složnih, zavednih, požrtvovalnih in nesebičnih članov edino in uspešno sredstvo, s katerim nam je mogoče varovati stare in pridobivati nove pravice. Še sto novih zakonov nam ne bo nič pomagalo, ako nimamo številne in močne organizacije.

kov. Od teh pripadajo: rdečim 63, belim 4, plavim 3 in 10 neorganiziranim.

Skupno je v 184 podjetjih izvoljenih 807 zaupnikov, ki pripadajo: rdečim 423 (52,04%), belim 177 (21,9%), plavim 96 (11,4%), neopredeljenim 62 (7,65%) in neorganiziranim 49 (6,08%).

Številčno podatki odgovarjajo, glede porazdelitve so pa v poročilu nekatere netočnosti. Tako so 2 naša zaupnika, izvoljena na skupni delavski listi v litijski predilnici, dali med neorganizirane.

Delavstvo počasi pa toliko bolj sigurno uveljavlja svoje zakonite predstavnike, delavsko-nameščenske zaupnike.

Prisilne in svobodne strok. organizacije

Žalostne skušnje s prisilnimi strokovnimi organizacijami pri nas in drugod nas uče, da je pravo in zdravo gospodarstvo omogočeno le s pomočjo svobodnih strokovnih organizacij. To ne velja samo za delavske, ampak sploh za vse gospodarske organizacije, kar nam dokazuje primer Zveze industrijcev. O tem piše »Slovenec« dne 25. marca t. l. Zveza industrijcev, ki je bila prej prisilna organizacija, na katero so vplivali vsi mogoči višji vplivi, je po žalostnih skušnjah preteklosti zapustila staro pot in se postavila na stališče svobodne organizacije, ker so industrijci sami sprevideli, da je bilo prejšnje stanje skrajno škodljivo tako industriji kakor vsemu gospodarstvu.

Mnogokje so že poskušali uvesti prisilne delavske strokovne organizacije, ki morajo svoje de-

lovanje usmerjati po navodilih od zgoraj. Tudi pri nas vidimo poskuse razbijanja svobodnih organizacij in uvajanje od višjih vplivov odvisnih sindikatov. Primer Zveze industrijcev in nešteti drugih v sosednih državah pa nam dokazuje, da je tako početje skrajno škodljivo ne samo posameznim stanovom, temveč vsemu narodnemu gospodarstvu.

Delavstvo se še prav posebno zaveda važnosti neodvisnosti svoje strokovne organizacije. Zato obsoja kakršnekoli poskuse fašizacije ter se bo proti njim borilo z vsemi silami. Vsem takim škodljivcem pa kliče: Roke proč od svobodnih strokovnih organizacij!

Stavbinsko delavstvo

Stavbinsko in sezonsko delavstvo kamniškega okraja se ponovno opozarja na javni shod dne 5. aprila na Homcu. Obvestite in pripeljite vse tovariše, da bo odmev jačji in da od besed takoj pristopimo k delu.

Požrtvovalno na delo za naš stan!

Živilski delavci

Slovenska Bistrica. Redni občni zbor bo v nedeljo, 5. aprila, ob 8. Vsi člani in delavci, pridite točno ob določeni uri.

Krekova knjižnica

Po mnenju strokovnjakov bodo v prihodnjih vojnah strupeni plini največja nevarnost. Vendarle ne bodo uničili toliko življenj, kolikor je človeških duš že ugonobilo slabo čtivo.

Potemtakem se je slabe knjige treba ogibati, brati pa dobro in tu tudi naročiti. Teža načela se držimo najzanesljiveje, če postanemo naročniki »Krekove knjižnice«.

Cena: vezane 78 Din, broširane 48 Din letno.

Drobne vesti

Senat je po dolgih govorih senatorjev sprejel proračun, finančni zakon pa s spremembami v 12 točkah. Za spremembe je glasovalo 41, za vladin predlog pa 37 senatorjev. Oba zakona sta bila zato vrnjena narodni skupščini. Finančni odbor skupščine je sklenil, naj odloči o spremembah plenum skupščine, ki je soglasno sprejela proračun in fin. zakon s spremembami.

Vladni poslanski klub so sklenili, naj narodna skupščina sprejme spremembe, ki jih je izglasoval senat, da se tako izogne nevarnemu položaju, ki bi mogel sicer nastati. Po ustavi se more namreč vladati z dvanajstinami le eno leto. Ker že v preteklem proračunskem letu ni bilo rednega proračuna, bi moglo sedaj nastati nezakonito stanje. Zato pa naj vlada, tako se glasi sklep vladnih klubov, črtane določbe iz finančnega zakona uzakoni po redni poti čimprej.

Združena opozicija je imela več sej v Belgradu. Sejam je prisostvoval tudi zastopnik radikalov, ki ne sodelujejo v JRZ. Poročajo, da se pripravila nova združitev opozicijskih strank na širokih osnovah.

Volitve v 7 občinah v Sloveniji so bile v nedeljo, 29. marca. Izid je tale: **Št. Vid nad Ljubljano:** Erjavc (JRZ) 615 glasov (samo ena lista); udeležba 64 odstotkov. **Št. Jernej na Dol.:** volilcev 1314; Vide (JRZ) 625 glasov, opozicija 195; udeležba 62 odst. — **Ihan:** volilcev 268; Ložar (JRZ) 182; udeležba 62 odst. — **Vitanje pri Konjicah:** volilcev 815; Hrustelj (JRZ) 115, Kranjc (opozicija) 382; udeležba 60 odst. — **Dobrna:** volilcev 486; Podpečan (JRZ) 258; udeležba 53 odst. **Radvanje:** volilcev 758; Pristovnik (JRZ) 290, Pešek (opoz.) 193; udeležba 63 odst. — **Studenci pri Mariboru:** volilcev 1644; Kaloh (opozicija) 890; Schreiber (JRZ) 149; udeležba 63 odstotkov.

Zavarovalna družba »Feniks«, ki ima svojo centralo na Dunaju, je zašla v težkoče. Manjka kritja za okrog 250 milijonov šilingov (okoli dve milijardi Din). Poročajo pa, da zavarovalne premije v naši državi niso v nevarnosti.

Tretje »volitve« v Nemčiji je izvedel Hitler z velikim uspehom. »Za« je glasovalo 44 milijonov, »neveljavni« glasov pa je bilo okoli 500.000. Poročajo, da so nekaj dni pred volitvami neznani zlikovci vlomili v pisarno propagandnega ministra Göbbelsa in mu iz miznice ukradli — volilne rezultate. V volilni »borbi« je Hitler obljubil, da si bo postavil spomenik z 1 milijonom stanovanjskih hiš. Voditelj delavstva dr. Lei pa je obljubil zgradbo 5 kopalšč za — 14 milijonov kopalcev.

Odgovor Nemčije na sporazum lokarnskih sil (Francije, Anglije, Belgije in Italije) je bil zaradi volitev odložen, ker bo moral Hitler nekako popustiti. Francija izjavlja, da se s Hitlerjem ne bo pogajala, če ne sprejme sklenjenega sporazuma. Razgovori med angleškim in francoskim generalnim štabom o varnostnih ukrepih na Renu so se že pričeli. Anglija smatra, da zanjo lokarnski sporazum še velja.

Avstrijski socialni demokrati, ki so bili te dni pred sodiščem, so bili milo sojeni. Največja obdoba se glasi na 15 mesecev. 14 jih je bilo oproščenih. Obtoženci so se vsi možato in dobro zagovarjali. — Na češki meji so ustavili tovorni avto, v katerem je bilo 70.000 izvodov zadnje številke »Arbeiter Zeitung«. Tolike naklade nima noben avstrijski časopis. — Vlada je prepovedala vse pacifistične manifestacije. — Dr. Wirtha, bivšega nemškega kanclerja-centrumaša je vlada izgnala. Znana je njegova svoječasa izjava: »Naš sovražnik je na desnici!« Dr. Wirth je z levim krilom bivše kršč. socialne stranke delal za sporazum z umerjenimi soc. demokrati in za povrnitev v demokracijo.

Nov sporazum so sklenile Italija, Avstrija in Madjarska v Rimu. Vse tri države bodo v bodoče vodile skupno zunanjo politiko. Mussolini je pritegnil vajeti: da Avstrija ne bo delala kakih sporazumov z Malo antanto in da Madjarska ne bo preveč silila k Nemčiji.

V vzhodni Afriki Italijani napredujejo. Letala temeljito bombardirajo večje naselbine in tudi redkih križev se ne branijo. Kako je z abesinsko armado, se nič ne ve, ker je Italijanom enostavno izginila.

Za vojno se je pripravila Českoslovaška z novim zakonom o obrambi države. Zakon predvideva mobilizacijo vsega prebivalstva od 17. do 60. leta — moških in žensk.

14 milijard za oborožitev bo izdala Romunija v letih 1936—38.

Tobačni upokojeenci za svoje pravice

20. marca popoldne ob 3 se je v dvorani Delavske zbornice vršilo zborovanje tobačnih upokojeencev in upokojenk. Na tem zborovanju je govoril tajnik JSZ tov. Peter Lombardo in predložil vsem navzočim težko stanje tobačnih upokojeencev in vse ogromno prizadevanje JSZ in Društva tobačnih upokojeencev in upokojenk za zboljšanje položaja tem največjim revežem, ki so vse življenje trdo delali, na stara leta pa s pokojnino par dinarjev obsojeni na stradanje in umiranje. Po zborovanju je 700 tobačnih upokojeencev in upokojenk po vsestranskem razpravljanju o svojem položaju sklenilo predložiti vsem odločujim činiteljem naslednjo resolucijo:

Ze vsa povojna leta živijo in umirajo tobačni upokojeenci in upokojenke v težki bedi in pomanjkanju. Njihove skromne pokojnine, ki znašajo glasom pravilnika iz leta 1927 v najboljšem slučaju 330 Din mesečno, ne zadoščajo niti za najemnino stanovanj. Znano je, da najskromnejše stanovanje v Ljubljani, kakor tudi njeni neposredni okolici stane 200 do 250 Din mesečno. Tako tem upokojeencem in upokojenkam za življenjske potrebe ne preostaja skoraj ničesar. Številni upokojeenci, zlasti oni, ki so pustili vso mladost in delovno silo v tobačni tovarni, so zaradi tega prisiljeni beračiti in iskati podpore pri svojih občinah. Znano je, da živi v Ljubljani še vedno okoli 1200 takih upokojeencev, čeprav da v zadnjih letih zelo izumirajo in to največ na posledicah pomanjkanja. Ugotovljeno je, da pretežna večina teh upokojeencev in upokojenk zavisi skoraj izključno od malenkostne pokojnine, ki jo prejema. Vsi ti upokojeenci in upokojenke se zavedajo, da se jim dela velika gmotna in moralna krivica. Med temi jih je prav mnogo, ki so 35 in 40 let ustvarjali dobičke državi, sami pa sedaj v starosti in izčrpanosti dobesedno stradajo.

V nešteti predstavkah, kakor tudi potom osebnih intervencij na merodajnih mestih so tobačni upokojeenci in upokojenke skozi zadnjih 16 let utemeljevali svoje pravice, ki so se jim iztekle še v bivši avstroogrski državi. V vseh drugih pokrajinah, ki so pred prevratom pripadale bivši avstro-ogrski državi, tako v Avstriji, Madjarski, Českoslovaški, kakor tudi v Poljski, se je vprašanje pokojnin upokojeencev bivše avstro-ogrske tobačne režiije dokaj zadovoljivo rešilo. Le v naši državi, ki je prevzela po bivši avstroogrski državi aktivne in pasive Tobačne tovarne v Ljubljani, se ni ničesar storilo za izboljšanje položaja upokojeencev.

Tobačni upokojeenci in upokojenke niso nikdar zahtevali take pokojnine, ki bi jim omogočale briljantno eksistenco, temveč le toliko, da bi imeli

KONGRES

KRŠČANSKO SOCIALISTIČNE DEL. MLADINE

V nedeljo 10. maja 1936 bo priredila Mladinska zveza JSZ v Ljubljani:

I. kongres krščansko socialistične delavske mladine

Spored:

Ob 9 skupna sv. maša v frančiškanski cerkvi v Ljubljani.

Ob 1/211 zborovanje delavske mladine v dvorani Delavske zbornice.

Ob 15 predstava socialne drame »Boštjan iz predmestja« v dvorani Delavske zbornice.

Ta dan mora krščansko socialistična mladina manifestirati in izpovedati svoj kulturni in socialni program. Zato vsi na delo, da bo uspeh popoln!

Vse krajevne skupine JSZ in MZ naj skrbno, da bo udeležba na kongresu čim večja. Skupine naj nam vsaj do velike noči pošljejo prijavnice, ki so jih prejele, ter naj izvrše navodila, ki smo jih poslali v okrožnici št. 4 dne 14. februarja t. l.

v jeseni svojega življenja človeka vredno in dostojno, pa četudi skromno eksistenco. Saj so prav v tem upanju upokojeenci žrtvovali vso svojo mladost in svoje moči delu v tovarni.

Pravkar je bil v Službenih novinah objavljen Pravilnik »o penzijskem skladu«, katerega je izdala uprava državnih monopolov z odobritvijo ministrstva financ. Z vso upravičenostjo se pričakovali tobačni upokojeenci in upokojenke, da se bodo s tem pravilnikom uredile in izboljšale tudi njihove pokojnine. V prvotnem projektu tega pravilnika, ki ga je pripravila uprava državnih monopolov, je bilo predvideno, da bodo določene pokojnine po novem pravilniku prejemale tudi vsi upokojeenci in upokojenke, ki so bili upokojeni pred uveljavitvijo novega pravilnika. Za kritje zvišanih oziroma izenačenih pokojnin vsem dosedanjim upokojeencem bi uprava državnih monopolov postavila v svoj letni proračun približno 6 in pol milijona dinarjev. Ta vsota bi se vsako leto znižala zaradi velike umrljivosti monopolskih upokojeencev.

Nerazumljivo je, da je uprava državnih monopolov svoj prvotni načrt spremenila in s tem pustila nerešeno vprašanje pokojnin vseh dosedanjih upokojeencev tobačne tovarne v Ljubljani. Vsi ti upokojeenci in upokojenke so po svojem delu in času, ki so ga prebili kot monopolski delavci, oziroma delavke prav tako upravičeni do enakih pokojnin, kot vsi oni monopolski delavci, ki bodo upokojeni po novem pravilniku, glasom katerega bodo prejemale od 600 do 900 Din mesečne pokojnine.

Vsi monopolski upokojeenci in upokojenke, ki so bili upokojeni na podlagi statuta o oskrbnem sistemu delavstva tobačne režiije iz leta 1910, bi morali prejemati valorizirano pokojnino do največ 80 zlatih kron. Namesto valorizirane pokojnine prejema monopolski upokojeenci le toliko dinarjev osnovne pokojnine, kolikor bi po citiranem pravilniku iz l. 1910 morali prejemati zlatih kron.

Na podlagi pravilnika o zvišanih in izenačenih pokojninah, provizijah in miloščinah bivših monopolskih delavcev, vdov in sirot iz leta 1927, prejema monopolski upokojeenci poleg osnovne pokojnine, ki znaša po 30 letih službene dobe 80 Din, še do največ 250 Din doklade, tako da največja pokojnina po 35 letih službe znaša 330 Din mesečno. Citirani pravilnik, ki velja sedaj za vse bivše monopolne delavce in delavke v naši državi, in sicer tako za tiste iz bivše avstro-ogrske kakor srbske države, je pripisati zgolj nejasnosti na merodajnih mestih, v kakšnem obsegu so se nahajali tobačni delavci in delavke v Ljubljani do prevrata do bivše avstro-ogrske države in kakšne pravice so si pridobili za pokojnino po statutu iz leta 1910. Ako bi se upoštevale pridobljene pravice, bi morali upokojeenci tobačne tovarne v Ljubljani prejemati valorizirane pokojnine po ugotovljeni relaciji 1 krona je 14 Din in bi na ta način znašala njihova pokojnina po 35 letnem službovanju 1120 Din mesečno.

Iz navedenega sledi, da tobačni upokojeenci in upokojenke v Ljubljani ne prejema niti tretjine onega, kar bi morali prejemati.

Da bi morala naša država pokojnine tobačnim upokojeencem v Ljubljani valorizirati, ne pa jih izenačiti z ostalimi v državi, ki teh pridobitnih pravic niso imeli, govore poleg socialnih tudi pravni razlogi in sicer:

Naša država je kot nasledstvena prevzela tobačno tovarno v Ljubljani z vsemi aktivami in pasivami, iz česar sledi, da mora čuvati in nuditi tobačnim upokojeencem in upokojenkam tiste pravice, ki so jih pridobili pred prevratom, to je iz ozira na valuto take pokojnine, ki so jih imeli do prevrata v bivši avstro-ogrski državi. Ti pravni razlogi se opirajo tudi na St. Germainsko mirovno pogodbo, s katero se je naša država obvezala čuvati pridobljene pravice vsem tistim osebam, ki so po zlomu avstro-ogrske države pripadle naši državi.

V l. 1932 je bilo v tobačni tovarni v Ljubljani prisilno upokojenih nad 60 delavcev in delavk, ki so dopolnili 60. leto starosti. S to prisilno upokojitvijo se jim je odvzela pravica do pokojnin v oni višini, ki jo določa novi pravilnik o pokojninskem skladu, ki bo stopil v veljavo 1. aprila 1936. Če so ti upokojeenci in upokojenke v nadi, da bodo dosegli izboljšane pokojnine, vztrajali v delu 40 in več let, so povsem upravičeni, da dobijo take pokojnine, ki jih določa zgoraj citirani pravilnik. Vsi upokojeenci, ki so bili upokojeni že

